

for all participants of the public relations); subject direction - information security is ensured by activity of certain subjects of managing; situational character - a time period of lack of risks and dangers and probability of emergence of situations of threats and dangers in the future; functionality - information security as function of activity of executive authorities; a goal-setting - public safety as a basis of existence of society; apparency - lack of threats and dangers in the practical plane of functioning of society.

According to the features stated above characteristic for safety from formal and legal aspect and according to the analysis of the current legislation it is possible to allocate an array of the laws and other regulations containing these norms. It is logical to call such laws and other regulations the administrative legislation in the field of public safety of Ukraine.

Now the laws and other regulations creating the administrative legislation in the field of safety are not systematized. In this regard it is advisable to reveal the structure of this legislation depending on the content of the security functions which are carried out by administrative and legal norms of information security that is laws and other regulations.

By this criterion, in our opinion, it is possible to allocate:

1) the laws and other regulations containing administrative and legal norms of information security of subjects of managing whose activity extends on everything, that is all spheres of administrative and legal protection and protection of society against threats of various origin. It is possible to call such array of laws and other regulations the general (initial) administrative legislation in the field of information security;

2) laws and other regulations which contain the administrative and legal norms of information security of subjects of managing designed to protect all legitimate interests of subjects of managing, irrespective of the maintenance of these interests and actual features of content of threat of information security in the sphere of administrative and legal regulation. It is possible to call this array of the legislation the subject administrative legislation in the field of information security of subjects of managing;

3) laws and other regulations which contain the administrative and legal norms of public safety of Ukraine designed to protect separate (economic, financial, labor) benefits and values making sets of legitimate interests of all subjects of managing irrespective of factors and conditions, which make up threats of information security in the sphere of administrative and legal regulation. It is reasonable to call the specified laws and other regulations the evident administrative legislation in the field of information security;

4) the laws and other regulations containing administrative and legal norms of ensuring information security, security action of which is caused by separate concrete harmful factors (manifestations and actions) as natural environment and technical system, and also their material carriers (sources). It is possible to call these laws and other regulations the functional administrative legislation in the field of information security of subjects of managing;

5) the laws and other regulations consisting of administrative and legal norms of information safety implementation, security action of which define social conditions (situations) connected with emergence and development of the harmful factors creating high probability of infliction of harm to the constitutional and other legitimate interests of a person, society, state and nation. It is logical to call this legislation the situational administrative legislation in the field of information security of subjects of managing.

Thus it is possible to draw the following conclusions: The information relations arise not necessarily between the subjects having some contractual or other relations. They can be formed between various subjects who use information. Such relations are a constant attribute of activity of the enterprise.

Contradictions of the interests arising from change of conditions of activity can bring an imbalance in the information relations or to be any result of provocations.

The existing possibility of transformation of the information relations in intense, antagonistic or aggressive (rivalry, an antagonism, information war) demands from subjects of business of constant control of the information environment and information behavior of the partners, especially competitors.

Legislative and administrative ensuring information security allows speaking about a possibility of allocation of subsector of information and administrative law: the right for information security of subjects of business.

Systematization of knowledge of information security allows speaking about the subject, the method, the principles, the functions and the maintenance of the public relations in the sphere of ensuring information security of subjects of managing.

References:

1. Logan, R.G. (editor). Information Sources in Law. Butterworths. - London., 1986. ISBN 0 408 11474 6.
2. Winterton, Jules; Moys, Elizabeth M (editors). Information Sources in Law. Second Edition. - Bowker-Saur., 1997. ISBN 1 85739 041 5. Preview from Google Books. De Gruyter.
3. Munday, S. Roderick. "Book Reviews" (1986) 45., Cambridge Law Journal 357 - 358. JSTOR.
4. Про інформацію: Закон України від 02.10.92 р., Відомості Верховної Ради України. – 1992. No. 48., Ст. 650.
5. Tickle, Teresa. «Reference Books of 1997-1998: A Selection» (Autumn 1999) Slavic Review. Vol. 58, No 3. pp. 723-724. JSTOR.
6. Peter Clinch. Legal Information: What it is and Where to Find it. Second Edition. Aslib. 2005. ISBN 0 85142 445 7. Google Books.

JEL: K1, K10

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЗАХИСТУ РЕПРОДУКТИВНИХ ПРАВ ЛЮДИНИ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ / TOPICAL ISSUES OF PROTECTION OF REPRODUCTIVE HUMAN RIGHTS IN MODERN CONDITIONS

Головащук А.П., асистент кафедри приватного та публічного права
Київський національний університет технологій та дизайну, Україна

Учасник конференції

The article investigates the reproductive rights. The analysis of international regulations which protect the reproductive rights. The author gives the definition of «reproductive rights», which is enshrined in international normative legal act. The author investigates of the European Union legislation in the area of reproductive rights. Examines legal regulation of assisted reproductive technologies in Ukraine. Determined that in Ukraine is absent legal regulation of the use of assisted reproductive technologies for unmarried men and unmarried women. The author defines reproductive rights as personal non rights.

Keywords: human rights, reproductive rights, surrogacy, artificial insemination, assisted reproductive technologies.

Питанню захисту та дослідженню прав людини завжди приділяється значна увага у юриспруденції. Розвиток науки та технологій ставить перед юристами численні питання, які потребують відповіді та належного правового регулювання. Одним з актуальних питань сьогодення є захист репродуктивних прав людини.

У XX сторіччі у міжнародних нормативно-правових актах з'являється нове поняття репродуктивні права людини. Поява цього поняття була зумовлена виникненням нових питань у суспільстві, пов'язаних із: захистом права людини на продовження свого роду; можливістю людини самостійно вирішувати скільки дітей народжувати та через який інтервал часу; правом людини на застосування допоміжних репродуктивних технологій; правом людини на охорону її репродуктивного здоров'я; правом людини отримувати інформацію про своє репродуктивне здоров'я та про свої репродуктивні права.

Правам людини приділяється велика увага у різних нормативно правових актах. Основні права і свободи людини закріплені у Загальній декларації прав людини прийнятій і проголошеній резолюцією 217 А (III) Генеральної Асамблеї ООН від 10 грудня 1948 року. У контексті захисту репродуктивних прав зазначений міжнародний акт можемо розглядати через призму права на захист від втручання у особисте і сімейне життя передбаченого у статті 12 цього документу [1].

Вперше закріплення поняття репродуктивних прав відбулося у Каїрі в 1994 році на Міжнародній конференції по народонаселенню та розвитку. Де була прийнята Програма дій у якій глава 7 присвячена репродуктивним правам і репродуктивному здоров'ю. У Програмі дій визначено, що репродуктивні права охоплюють деякі права людини, які вже визнані у національних законодавствах, міжнародних документах з прав людини та інших відповідних документах ООН, прийнятих на основі консенсусу. Вказані права ґрунтуються на визнанні основного права всіх подружніх пар і окремих осіб вільно приймати рішення стосовно кількості своїх дітей, інтервалів між їх народженням, часом їх народження і мати для цього необхідну інформацію, засоби і право на досягнення максимально високого рівня репродуктивного здоров'я. У відповідності з положеннями Програми дій охорона репродуктивного здоров'я визначається як поєднання методів, способів і послуг, які сприяють репродуктивному здоров'ю і благополуччю за рахунок попередження і усунення проблем, пов'язаних з репродуктивним здоров'ям [2].

Як стає зрозуміло із положення Програми дій репродуктивні права людини міжнародним правом визначаються у комплексі, тобто пов'язані з іншими правами людини, які раніше вже були визнані та захищені різноманітними міжнародними документами. Аналізуючи норми Програми дій можемо визначити, що основу репродуктивних прав складають права людини пов'язані із охороною здоров'я, продовженням свого роду та доступом до необхідної інформації у сфері репродуктивного здоров'я.

Надалі увага питанню репродуктивних прав була приділена на Четвертій Всесвітній конференції по становищу жінок, яка відбулась у Пекіні 1995 році. Де було затверджено Платформу дій, у якій передбачено, що репродуктивні права включають право подружніх пар і окремих осіб приймати рішення стосовно відтворення потомства без будь-якої дискримінації, примушування чи насилля [3]. Зазначений документ передбачає свободу особи у питанні народження дітей і продовження свого роду та не допускає порушення прав людини у сфері відтворення потомства.

До числа міжнародних нормативно-правових актів, які захищають репродуктивні права жінок належить Конвенція Організації Об'єднаних Націй про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок від 18.12.1979р. підписана Україною 17.07.1980 року, і ратифікована 12 березня 1981 року. У преамбулі цієї Конвенції закріплено принцип заборони дискримінації жінки стосовно її ролі у продовженні роду [4].

Конвенцію Організації Об'єднаних Націй про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок також слід розглядати і у аспекті захисту жінок від дискримінації у питанні прав, що стосуються репродуктивної сфери. Зокрема, згідно із нормами статті 10 цієї Конвенції держави-сторони зживають усіх відповідних заходів для того, щоб ліквідувати дискримінацію щодо жінок, з тим щоб забезпечити їм доступ до спеціальної інформації освітнього характеру для сприяння забезпеченню здоров'я і добробуту сімей, включаючи інформацію та консультації про планування розміру сім'ї [4]. Норми цієї Конвенції надають жінкам рівні права з чоловіками на отримання інформації у сфері здоров'я та планування сім'ї, а отже на отримання повної і достовірної інформації з питань, які стосуються репродуктивного здоров'я у тому числі і про ефективність, переваги та можливі ризики допоміжних репродуктивних технологій. Також положення досліджуваної Конвенції спрямоване на захист прав жінок, з тим щоб забезпечити на основі рівності чоловіків і жінок рівні права, зокрема: право на охорону здоров'я та безпечні умови праці, включаючи захист репродуктивної функції; забезпечувати жінкам особливий захист у період вагітності на тих видах робіт, шкідливість яких для здоров'я доведена. Аналізуючи зміст Конвенції слід звернути увагу на статтю 12 якою передбачається вживання державами-сторонами усіх відповідних заходів для ліквідації дискримінації щодо жінок у галузі охорони здоров'я, з тим щоб забезпечити на основі рівності чоловіків і жінок доступ до медичного обслуговування, зокрема в тому, що стосується планування розміру сім'ї. Жінкам має забезпечуватись відповідне обслуговування в період вагітності, пологів і післяпологовий період [4].

Увагу репродуктивним правам, також приділено у Заклику Тегеранської конференції від 13.05.1968 року згідно з положеннями цього документу батьки мають невід'ємне право вільно і з почуттям відповідальності визначати число дітей і терміни їх народження [5].

З позиції міжнародного права репродуктивні права були закріплені у низці міжнародних нормативно-правових актів. Однак на міжнародному рівні репродуктивні права не виокремлюються серед інших прав людини у системі особистих немайнових прав і розглядаються як частина права на охорону здоров'я та права на медичну допомогу.

В умовах сьогодення деякі люди позбавлені можливості реалізувати свої репродуктивні права у зв'язку з безпліддям. З метою вирішення проблеми безпліддя лікарями були розроблені допоміжні репродуктивні технології, які є одним з вагомих досягнень XX сторіччя.

Всесвітня організація охорони здоров'я та Міжнародний комітет з моніторингу допоміжних репродуктивних технологій, дають визначення поняття «допоміжні репродуктивні технології» у словнику «Термінів допоміжних репродуктивних технологій» де зазначено: «Допоміжні репродуктивні технології: всі методи лікування або процедури, які включають в себе маніпуляції *in vitro* з людськими ооцитами, спермою і ембріонами з метою настання вагітності. Ці методи включають в себе, зокрема, запліднення *in vitro* і перенесення ембріонів, перенесення гамет в фаллопієві труби, перенесення зигот в фаллопієві труби, перенесення ембріонів в фаллопієві труби, криоконсервацію гамет та ембріонів, донорство ооцитів та ембріонів і сурогатне материнство. ДРТ не включають в себе допоміжну інсемінацію (штучну інсемінацію) спермою партнера жінки або спермою донора» [6]. Із наведеного стає зрозуміло, що допоміжні репродуктивні технології визначаються, як методи лікування безпліддя.

Міжнародним документом у якому йде мова про допоміжні репродуктивні технології, зокрема такі, як запліднення

in vitro та трансплантація ембріонів, а також про дарування яйцеклітин, сперми та ембріонів є Положення про запліднення in vitro та трансплантацію ембріонів, прийняте 39-ю Всесвітньою медичною асамблеєю 01.10.1987 року у м. Мадрид, Іспанія. У Положенні приділяється увага науковим дослідженням у сфері допоміжних репродуктивних технологій, надаються рекомендації та роз'яснення стосовно моральних та етичних аспектів, і діяльності лікарів. У документі визначено, що медична допомога людському відтворенню з етичної і наукової точок зору є виправдана у всіх випадках безпліддя, яке не піддається класичному медикаментозному або хірургічному лікуванню, і особливо при імунологічній несумісності, непереборній перешкоді для контакту чоловічої та жіночої гамет та безплідді невідомого походження. У всіх цих випадках лікар може діяти тільки з повної і інформованої згоди донорів і реципієнтів. Лікар повинен діяти, насамперед, в інтересах дитини, яка народиться в результаті процедури. У Положенні про запліднення in vitro та трансплантацію ембріонів також зазначається, що методика запліднення in-vitro та трансплантація ембріона може бути корисна в дослідженнях, спрямованих на краще розуміння того, як виникають і передаються генетичні дефекти, а також як їм можна запобігати або лікувати. Лікаря не слід відступати від своїх особистих моральних принципів, але він також повинен бути сприйнятливим і повинен враховувати моральні та етичні принципи пацієнтів [7].

Розглянувши міжнародні нормативно правові акти, які захищають репродуктивні права людини перейдемо до аналізу нормативних актів Європейського Союзу.

Парламентська асамблея Ради Європи прийняла Рекомендацію 1046 від 24.09.1986 року, де зазначено, що людські ембріони і плоди вимагають поводження гідного людини, отже, використання цих матеріалів і тканин повинно бути обмежене і підконтрольне терапевтичним цілям, для досягнення яких не існує інших способів. У документі пропонується заборонити будь-яке створення людських ембріонів шляхом штучного запліднення з метою проведення досліджень при їх житті або після смерті [8].

Парламентська Асамблея Ради Європи у Резолюції 1399 (2004) та Рекомендації 1675 (2004) закликає держави-члени: працювати разом, щоб розробити європейську стратегію для просування репродуктивного здоров'я і прав, а також підготувати, прийняти і здійснювати всеосяжні національні стратегії з охорони репродуктивного здоров'я [9].

Парламентська Асамблея у Резолюції 1394 (2004) закликає уряди держав членів Ради Європи до співпраці з відповідними партнерами з метою: поліпшення доступу чоловіків до послуг з охорони репродуктивного здоров'я, забезпечення того, щоб послуги в галузі планування сім'ї в клініках були доступними для чоловіків [10].

Дослідивши зазначені вище акти Європейського Союзу у сфері репродуктивних права та репродуктивного здоров'я може відзначити, що у документах здебільшого увага приділена питанням: охорони репродуктивного здоров'я; доступності послуг з планування сім'ї та служб з репродуктивного здоров'я; можливості особи самостійно без тиску планувати сім'ю.

Дослідивши міжнародні нормативно-правові акти та акти Європейського Союзу вважаємо за доцільне перейти до українського законодавства у сфері репродуктивних прав.

Положенням частини 7 статті 281 Цивільного кодексу України закріплено право на застосування допоміжних репродуктивних технологій, відповідно до якого повнолітні жінка або чоловік мають право за медичними показаннями на проведення щодо них лікувальних програм допоміжних репродуктивних технологій згідно з порядком та умовами, встановленими законодавством [11]. Досліджуючи положення частини 7 статті 281 Цивільного кодексу України можемо визначити, що допоміжні репродуктивні технології можуть застосовуватись в Україні, як лікувальні програми за медичними показаннями, а отже застосування репродуктивних технологій за соціальними показаннями не передбачено у чинному законодавстві.

Нині Україна належить до числа держав у яких більшість методів допоміжних репродуктивних технологій дозволені на законодавчому рівні. Різні аспекти застосування допоміжних репродуктивних технологій регулюються нормами Цивільного та Сімейного кодексів; Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» № 2801-ХІВід 19.11.1992 року, та ще низкою підзаконних нормативно-правових актів.

Стаття 123 Сімейного кодексу України від 10.01.2002 р., № 2947-III регламентує визначення походження дитини, народженої в результаті застосування допоміжних репродуктивних технологій [12]. Аналізуючи положення зазначеної статті Сімейного кодексу України відзначимо, що нею не врегульовано визначення походження дитини, народженої в результаті застосування допоміжних репродуктивних технологій для незаміжньої жінки чи неодруженого чоловіка. Тобто, батьками дитини народженої із застосуванням допоміжних репродуктивних технологій за чинним законодавством України може бути лише подружжя. Таке положення чинного законодавства, на нашу думку, обмежує осіб у реалізації їх репродуктивних прав за ознакою сімейного стану.

Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» № 2801-ХІВід 19.11.1992 року у статті 48 закріплює застосування штучного запліднення та імплантацію ембріона [13]. Медичні аспекти застосування допоміжних репродуктивних технологій в Україні регулює Наказ Міністерства охорони здоров'я України № 787 від 09 вересня 2013 року «Про затвердження Порядку застосування допоміжних репродуктивних технологій в Україні» [14]. Дослідивши законодавство України щодо репродуктивних прав відзначимо, що у ньому відсутнє визначення поняття «репродуктивні права», а також відсутні визначення понять «штучне запліднення», «імплантація ембріону», «сурогатна матір», «сурогатне материнство».

Проаналізувавши перераховані вище міжнародні нормативно-правові акти можемо визначити, що частина з них мають рекомендаційний характер, і не є обов'язковими для держав при розробці власного законодавства у досліджуваній сфері. Однак у міжнародних нормативно-правових актах наголошується на тому, що застосування сучасних досягнень науки та медицини має відбуватися без порушення прав людини її гідності, свободи та недоторканності. Дослідивши міжнародні та національне законодавство автор може визначити, що репродуктивні права - це особисті немайнові права фізичної особи, які полягають у здатності людини вільно приймати рішення стосовно народження дитини, кількості та інтервалів між народженням дітей, застосування допоміжних репродуктивних технологій.

В Україні є нагальна потреба у розробці закону який би захищав репродуктивні права громадян та належним чином регулював застосування допоміжних репродуктивних технологій. Чинне законодавство України закріплює право на застосування допоміжних репродуктивних технологій, але для подружжя. Нині не визначений правовий механізм застосування допоміжних репродуктивних технологій неодруженими чоловіками та незаміжніми жінками, що слід розглядати, як обмеження у реалізації їх репродуктивних прав.

Література:

1. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 року, Access mode: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_015
2. Доповідь Міжнародної конференції по народонаселенню і розвитку. Програма дій Міжнародної конференції по народонаселенню та розвитку (Каїр, 5-13 вересня 1994 р.), available at: http://www.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/icpd_rus.pdf

3. Платформи дій (Platform of Action), затверджена у Доповіді Четвертої Всесвітньої конференції по становищу жінок (Пекін, 4-15 вересня 1995 р.), Access mode: <http://www.un.org/womenwatch/daw/beijing/pdf/Beijing%20full%20report%20R.pdf>
4. Конвенція Організації Об'єднаних Націй «Про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок» від 18 грудня 1979 року, Access mode: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_207/page
5. Заклик Міжнародної конференції з прав людини/ - Тегеран 13 травня 1968р., Access mode: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_900
6. The International Committee for Monitoring Assisted Reproductive Technology (ICMART) and the World Health Organization (WHO) (2009), "Revised Glossary on ART Terminology", Fertility and Sterility, Vol. 92, No. 5, November 2009, pp. 1520-1524.
7. Положення про запліднення *in vitro* та трансплантацію ембріонів, прийняте 39-ю Всесвітньою медичною асамблеєю 01.10.1987 року, Access mode: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/990_027
8. Рекомендація 1046 «З використанню ембріонів і плодів людини в цілях діагностики, терапії, наукових досліджень, промислового використання і торгівлі» прийнята 38-ю черговою сесією Парламентської асамблеї Ради Європи від 24.09.1986 року, Access mode: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/card/994_070
9. Resolution 1399 (2004) and Recommendation 1675 (2004) on a "European strategy for the promotion of sexual and reproductive health and rights", Access mode: <http://assembly.coe.int>
10. Resolution 1394 (2004) on "The involvement of men, especially young men, in reproductive health", Режим доступу: <http://assembly.coe.int>
11. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003р., Відомості Верховної Ради України. – 2003., No. 40–44., ст. 356.
12. Сімейний кодекс України від 10 січня 2002 р., Відомості Верховної Ради України. – 2002., No. 21–22., ст.135.
13. Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» № 2801-ХІВід 19.11.1992 р., Відомості Верховної Ради України. – 1993., No. 4., ст. 19
14. Наказ Міністерства охорони здоров'я України No. 787 від 09 вересня 2013 року «Про затвердження Порядку застосування допоміжних репродуктивних технологій в Україні», Access mode: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1697-13>

ПРИЗОНІЗАЦІЯ ЯК МЕХАНІЗМ ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОГО ІНСТИТУТУ: ПРИЧИНИ, ШЛЯХИ ПРОТИДІЇ / PRISONIZATION AS THE SOCIAL INSTITUTION FORMATION MECHANISM: REASONS, WAYS OF COMBATING

Гусар Л.В., канд. юрид. наук, доцент кафедри кримінального права і криміналістики
Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича, Україна

Учасник конференції

Prisonization as a social problem began to be spoken about in 1940 when Klemmer's monograph "The prison community" was published. It is believed that a prison community as a whole reflects a society. Indeed, among prisoners there can be adults and children, men and women, representatives of all social groups and professions, intellectually developed and uneducated, mentally healthy and sick. They are united by one thing - they are deprived of their liberty. While in prison cells these people become the same and are called "contingent". The term "prisonization" is widely spread in science, i.e. imprisonment of normal life, spreading traditions and culture of the prison environment. Prisonization, in fact, is one of the mechanisms of formation of prison as a total social institution. According to the court statistics in Ukraine there gradually formed a broad criminal environment, based on the people sentenced to imprisonment, recidivists and members of organized criminal groups. It is this category of criminals that creates a special culture that is called criminal or prison subculture. The criminal environment expands; the number of people who received prison school is growing. It is generally accepted that in the present conditions imprisonment is aimed at correcting behavior - rehabilitation of criminals and turning them into law-abiding citizens. However, since the second half of the XX century there has been a crisis of punishment because prison is a school for criminal professionalism, but not the place of correcting. The question is why the prison subculture attracts people so much. There can be called some reasons: the need for self-expression, search of oneself, thieves' romance. The main factor contributing to crime in prison is the so-called asocial subculture, which is a system of values, norms, traditions governing the behavior of prisoners and their relationship with each other and other people. For confinement institutions asocial subculture is a natural and objective phenomenon. By its type, the community of the convicted is a closed society; by the nature of the social structure is a clan and caste society.

An important means of reducing the impact of prison subculture is the use of punishment not connected with deprivation of liberty. In the system of criminal justice there is a possibility to apply different penalties with regard to their social danger. However, in practice it is implemented differently. Probation is among the alternatives to punishment of imprisonment. On 05.02.2015 the law "On probation" was adopted in Ukraine.

The criminal situation in Ukraine requires finding and using effective enforcement measures in combating crime. Ensuring human rights, reduction of imprisonment in the structure of punishment are the main activities today.

Keywords: *prisonization, prison subculture, imprisonment, asocial subculture, probation.*

Про *призонізацію* як соціальну проблему почали говорити у 1940 р. з виходом монографії Клеммера «Тюремне співтовариство». Крім Нільс пише «не можна зрозуміти суспільство не розуміючи злочинності, не можна розуміти злочинність не розуміючи суспільство» [1, с. 6]. Є думка, що *тюремне співтовариство* в цілому відображає суспільство. Дійсно серед ув'язнених ми можемо зустріти дорослих і дітей, чоловіків і жінок, представників всіх соціальних груп і професій, інтелектуально розвинених та неосвічених, психічно здорових і хворих. Їх об'єднує одна обставина – вони позбавлені волі. Знаходячись у тюремних камерах – ці люди стають однаковими та іменуються «контингентом». В науці широкого розповсюдження отримав термін «*призонізація*», тобто ув'язнення звичайного життя, розповсюдження традицій та культури тюремного середовища. Призонізація, по суті, є одним з механізмів формування в'язниці як тотального соціального інституту. Як свідчить судова статистика в Україні поступово формується широке кримінальне середовище, основу якого складають особи, засуджені до позбавлення волі, рецидивісти та учасники організованих злочинних формувань. Саме ця категорія злочинців й формує особливу культуру, яка отримує назву кримінальної або тюремної субкультури. Кримінальне середовище розширюється, кількість осіб, які пройшли школу в'язниці зростає. Адже «...направляючи у в'язниці все більше